

זקן היהודים האחרון מברגן בלזן

יוסף וייס – מכובד - בסביבה לא מכובדת

על הספר

בשרשרת הפיקוד של הטרור הגרמני-הנאצי היה "זקן יהודים" אסיר בעל תפקיד, אשר מצד אחד היה אישיות כנועה לקבלת פקודות ומצד שני היה אמור להיות נציגה של "מועצת יהודים" (Judenrat), עוזר לקרבנות ללא ספור - היהודים שהיו מיועדים לשואה. (Holocaust). מתוך הבעיתיות הזאת נוצר מצב של איזון מסוים שאף פעם לא היה לגמרי נקי מהאשמות על שיתוף פעולה ושחיתות. על כן המסמך הזה, שמונח לפניכם, אינו רק הביוגרפיה של אותו יהודי – יוצא גרמניה – יוסף וייס, אלא גם ראשיתו של מחקר, אשר עד עתה כמעט שלא נערך בגרמניה. מעמדם של זקני היהודים הוא עד היום עמוס בהאשמות קשות. השם ברגן בלזן סימל טרור, זוועות ואנשים מתים ברעב במערכת מחנות הריכוז הנאצית. העובדה שבאינפרנו (Inferno) כזה, יהודי יליד אזור Voreifel יהיה לאנשים מעונים רבים מופת ותקוה, ובתפקידו כזקן היהודים האחרון היה לאישיות כריזמטית מנוגדת לפסילה העקרונית של כל האסירים שמילאו תפקידים במחנות. החומר שכונס בספר הזה מאפשר מבט נוקב על הפשעים – שלא ניתנים לתאור – שבוצעו במחנה הריכוז ברגן בלזן (1944-1945). כך שהספר הזה, אשר במקור היה מיועד להיות ביוגרפיה, הוא גם תרומה חשובה לויכוח לגבי "העוזרים מרצון" לטרור הנאצי והוכחה נוספת על שיטות ההשמדה בברגן בלזן. המחבר מבקש להסב תשומת לב מיוחדת ל"מחנה הכוכבים" (Sternlager), בו שהו היהודים יוצאי הולנד וגרמניה שנשלחו לברגן בלזן מוסטרבורק (Westerbork).

על המחבר

הנס דיטר ארנץ נולד בשנת 1941 בעיר קניגסברג. הוא למד מדעי החברה, סוציולוגיה, פסיכולוגיה ומדעי החינוך באוניברסיטאות בון (Bonn) וקלן (Koeln) ועבד במשך עשרות שנים בהוראה בגימנסיות. מאז 1975 חוקר שאלות היסטוריות באזור נהר הריין ופרסם עבודות בנושאי המפלגה הנאצית, מלחמת העולם השנייה כמו כן על היהדות והשואה. רבים מספריו הם ספרי יסוד, במיוחד תוצאות מחקרו על מבצר מסדר ה-ס"ס בפוגלזנג (Vogelsang), על רדיפת היהודים והעזרה לבריחה באזור הגבול הגרמני-בלגי. על סמך עבודתו הרב-צדדית לחידוש הקשר בין יהודים וגרמנים הוענקו לארנץ פרסים לאומיים ובין-לאומיים. בין היתר: הצלב על שרות למדינה (Bundes Verdienstkreuz) 1985 – ואת 2009 - German Jewish History Award / USA.